

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ РІЗНИХ ФОРМ
ГОСПОДАРЮВАННЯ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"
Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"
Освітній рівень другий (магістерський)
Освітня програма "Облік і аудит"

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри
обліку та бізнес-консалтингу

Андрій ПИЛИПЕНКО

Харків
2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри обліку та бізнес-консалтингу.

Протокол № 6 від 17.01.2023 р.

Розробник:

Часовнікова Юлія Сергіївна, к.е.н., доц.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри –розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Підприємницька діяльність різних галузей у сучасних умовах, прискорювані зміни та ускладнення зовнішнього середовища, посилення конкуренції, роблять вкрай важливим подальше вдосконалення як загальної системи управління підприємством, так і підсистеми бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік є важливою частиною економічної науки, яка відображає діяльність підприємства, надає дані, необхідні для управління її результатами, і є необхідною умовою успіху всіх підприємств.

Одним із ключових завдань бухгалтерського обліку є необхідність визначення порядку організації та ведення бухгалтерського обліку різних видів господарської діяльності на підприємствах з урахуванням їх специфічних особливостей.

Організація обліку діяльності підприємств з різними формами власності та організаційно-правовими формами ведення бізнесу є дуже важливим окремим розділом для бухгалтерів. Погана організація призводить до неповноти обліку, неточностей і затримок у поданні й опрацюванні обліково-економічної інформації, спричиняє бухгалтерську плутанину, створює умови для шахрайства та збільшує витрати на утримання бухгалтерського персоналу. Великі розриви між термінами отримання обліково-економічної інформації та її використанням перешкоджають економічній ефективності підприємств.

Метою навчальної дисципліни є формування знань і навичок стосовно організації діяльності у суб'єктів підприємницької діяльності різних організаційно-правових форм та форм господарювання.

Завданнями навчальної дисципліни є:

вивчення організаційних основ побудови діяльності суб'єктів підприємницької діяльності різних організаційно-правових форм та форм власності;

оволодіння навичками ведення бухгалтерського обліку підприємствами за різними видами діяльності.

Об'єктом навчальної дисципліни є система бухгалтерського обліку активів, капіталу й зобов'язань на підприємствах різних форм власності та організаційно-правових форм.

Предметом навчальної дисципліни є організаційні основи бухгалтерського обліку на підприємствах різних форм господарювання.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1 М
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Організація бухгалтерського обліку і контролю в управлінні підприємством	Комплексний тренінг
	Магістерська дипломна робота

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	
Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.	Визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації.
Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору.	Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.
Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.	

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Особливості організації обліку суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання

Тема 1. Класифікація організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності в Україні

- 1.1. Нормативно-правові акти, що регламентують діяльність суб'єктів підприємницької діяльності в Україні;
- 1.2. Класифікація організаційно-правових форм господарювання в Україні згідно Національного класифікатора України ДК 002:2004;
- 1.3. Класифікація видів економічної діяльності згідно Національного класифікатора України ДК 009:2010;

Тема 2. Організація обліку та облікова політика на підприємствах різних організаційних форм

- 2.1. Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємствах різних організаційно-правових форм та форм власності;

- 2.2. Заходи по організації бухгалтерського обліку та складання наказу про організацію бухгалтерського обліку на підприємствах різних форм господарювання.
- 2.3. Сутність та основні елементи облікової політики підприємств різних форм господарювання;

Тема 3. Організація обліку посередницької діяльності

- 3.1. Посередницька діяльність в Україні – поняття, принципи та особливості здійснення;
- 3.2. Види та форми послуг посередницьких організацій;
- 3.3. Облік доходів та витрат від посередницьких операцій та їх документальне оформлення.

Тема 4. Організація обліку діяльності в рекламному бізнесі

- 4.1. Рекламна діяльність в Україні – характеристика та вимоги;
- 4.2. Організація обліку діяльності рекламного агентства та реалізації рекламних продуктів;
- 4.3. Особливості обліку отримання рекламних послуг у рекламодавця;

Тема 5. Організація обліку діяльності підприємств туристичного бізнесу

- 5.1. Туристична діяльність в Україні – поняття та особливості здійснення;
- 5.2. Організація обліку у туроператора;
- 5.3. Організація обліку у турагента;

Тема 6. Організація обліку діяльності суб'єктів готельної справи

- 6.1. Готельні послуги, їх ліцензування та сертифікація. Класифікація готелів;
- 6.2. Особливості організації та обліку готельних послуг. Документування готельних послуг;
- 6.3. Облік та калькулювання витрат готелів. Облік доходів готелів;

Тема 7. Організація обліку діяльності в ресторанному бізнесі

- 7.1. Вимоги до організації діяльності закладів ресторанного господарства. Характеристика ресторанного господарства. Види закладів харчування;
- 7.2. Організація обліку на підприємствах ресторанного господарства;
- 7.3. Калькулювання вартості страв.

Тема 8. Організація обліку діяльності страхових компаній

- 8.1. Страхова діяльність в Україні – поняття та основні вимоги;
- 8.2. Облік страхових платежів, страхових резервів, страхового відшкодування та операцій перестраховування;
- 8.3. Організація обліку розрахунків зі страховими посередниками.

Тема 9. Організація обліку діяльності побутових та супутніх послуг

- 9.1. Визначення та характеристика побутових послуг. Види послуг;
- 9.2. Особливості організації обліку побутових послуг;
- 9.3. Особливості відображення в обліку діяльності з надання побутових послуг;

Тема 10. Організація обліку інших видів діяльності

- 10.1. Організація консалтингової діяльності;
- 10.2. Організація обліку видавничої діяльності;
- 10.3. Організація обліку на підприємствах житлово-комунального господарства;

Перелік практичних (семінарських) / лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни "Організація обліку діяльності суб'єктів різних форм господарювання" для реалізації визначених компетентностей освітньої програми та активізації освітнього процесу на лекційних заняттях передбачено застосування таких методів навчання як:

проблемні лекції – відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається, сприяють формуванню у здобувачів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички (Тема 3, 4, 5, 6, 7, 8);

міні-лекції – викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу як частини цілісної теми, що характеризується значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень (Тема 1, 2, 9, 10);

На практичних заняттях застосовуються продуктивні методи навчання, що спрямовані на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів:

групова робота (Тема 1, 2, 3, 10);

кейс-технології (Тема 4, 8);

ділові ігри (Тема 1, 2, 5, 6, 7);

ситуаційні завдання (Тема 3, 10).

Під час проведення лекційних та практичних занять використовуються: пояснювально-ілюстративний матеріал, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький методи викладання.

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання.

Система оцінювання сформованих компетентностей з дисципліни "Організація обліку діяльності суб'єктів різних форм господарювання" враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів. Поточний контроль включає наступні контрольні заходи: виконання завдань за темами, поточні контрольні роботи, колоквиум, наукова робота (написання статті, тез доповіді або есе).

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час практичних занять проводиться за такими критеріями:

Практичні завдання оцінюються в 10 балів. Недоліки при виконанні та здачі завдань відповідно знижують загальну оцінку:

10 балів – завдання виконані вірно та здані відповідно до графіку навчального процесу;

8 балів – завдання виконані вірно та здані з відставанням від графіку навчального процесу;

6 балів – завдання виконані з незначними помилками та здані відповідно до графіку навчального процесу;

4 бали – завдання виконані зі значними помилками та здані своєчасно;

2 бали – завдання виконані зі значними помилками та здано із запізненням;

0 балів – завдання не виконано.

Загальна максимальна кількість балів за виконання практичних завдань за темами становить 10 балів, мінімальна – 0 балів.

Наукова робота здобувача передбачає написання наукової статті, тез доповіді.

Написання наукової статті або тез доповіді оцінюється наступним чином:

10 балів – здобувач написав наукову статтю та подав її у видавництво, робота унікальна, в роботі містяться елементи наукової новизни, зміст та структура виконаного матеріалу відповідають меті, предмету та об'єкту дослідження;

8 балів – здобувач написав тези доповіді на конференцію, робота унікальна, в роботі містяться елементи наукового пошуку, зміст та структура виконаного матеріалу відповідають меті, предмету та об'єкту дослідження;

6 балів – здобувач написав наукову статтю без подання її у видавництво, робота унікальна, зміст та структура виконаного матеріалу відповідають вимогам, в роботі наведено висновки щодо поставлених завдань;

4 бали – здобувач написав тези доповіді на конференцію, робота унікальна, зміст та структура виконаного матеріалу відповідають вимогам, в роботі наведено висновки щодо поставлених завдань;

2 бали – здобувач написав наукову статтю або тези доповіді без подання у видавництво, робота має низький рівень унікальності або недостатньо вирішено поставлені завдання та відсутні висновки, зміст та структура виконаного матеріалу відповідають меті дослідження;

0 балів – робота не виконана.

Загальна оцінка з наукової роботи складає 10 балів, мінімальна – 0 балів. Вимоги до виконання наукової роботи розміщено на сайті ПНС.

Письмова контрольна робота проводиться 2 рази за семестр та включає теоретичні і практичні завдання різного рівня складності різної кількості відповідно до тем. За кожну контрольну роботу студент може отримати 10 балів.

Помилки в розрахунках, бухгалтерських проведеннях, відкритті рахунків та інші, відповідно до завдання відповідно знижують максимальну кількість балів.

Загальна максимальна кількість балів за поточні контрольні роботи становить 20 балів, мінімальна – 0 балів.

Колоквіум проводиться наприкінці семестру після вивчення усього матеріалу дисципліни. За колоквіум студент може отримати 20 балів. Колоквіум складається з теоретичної та практичної частини. Завдання до колоквіуму включаються різного рівня складності. Колоквіум містить:

10 теоретичних тестових питань закритої форми по 1 балу за кожне, загалом на 10 балів

2 розрахункові практичні задачі по 5 балів за кожну на 10 балів.

Помилки в розрахунках, бухгалтерських проведеннях, відкритті рахунків та інші, відповідно до завдання відповідно знижують максимальну кількість балів. Загальна максимальна кількість балів за колоквіуми становить 20 балів, мінімальна – 0 балів.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів враховує глибину і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізацію на практичних заняттях.

Шляхом поточного оцінювання протягом семестру студент може отримати максимальну кількість балів – 60. Мінімум допустима кількість балів для складання підсумкового контролю – 35 балів.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі іспиту, за який студент може отримати максимальну кількість балів – 40. Мінімум допустима кількість балів складає 25. Студента слід вважати атестованим, якщо під час поточного контролю отримає не менше 35 балів, а під час підсумкового контролю – не менше 25 балів. Сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60 балів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано» та заноситься у залікову «Відомість обліку успішності» навчальної дисципліни.

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання	Форми оцінювання	Мак бал
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Особливості організації обліку суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання			
ТЕМА 1.	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція 1. Класифікація організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності в Україні	Активна робота	
	Практичне заняття 1. Вирішення практичних завдань щодо визначення основного виду економічної діяльності підприємства	Виконання практичних завдань	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	
ТЕМА 2.	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція 2. Організація обліку та облікова політика на підприємствах різних організаційних форм	Активна робота	
	Практичне заняття 2. Вирішення практичних завдань з розробки проекту організації обліку суб'єктів різних організаційно-правових форм і форм власності.	Виконання практичних завдань	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	
ТЕМА 3.	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція 3. Організація обліку посередницької діяльності	Активна робота	
	Практичне заняття 3. Вирішення практичних завдань щодо визначення відмінностей у посередницьких договорах та особливостей їх укладання	Виконання практичних завдань	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	
ТЕМА 4.	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція 4. Організація обліку діяльності в рекламному бізнесі	Активна робота	
	Практичне заняття 4. Вирішення ситуаційного завдання щодо вибору рекламного агентства на ринку, документального оформлення послуг рекламного агентства	Виконання практичних завдань	10
	Контрольна робота		
<i>Самостійна робота</i>			

	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	
ТЕМА 5.	Аудиторна робота		
	Лекція 5. Організація обліку діяльності підприємств туристичного бізнесу	Активна робота	
	Практичне заняття 5. Вирішення практичних завдань щодо особливостей здійснення та обліку внутрішнього, в'їзного та виїзного туризму	Виконання практичних завдань	
	Самостійна робота		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	
ТЕМА 6.	Аудиторна робота		
	Лекція 6. Організація обліку діяльності суб'єктів готельної справи	Активна робота	
	Практичне заняття 6. Вирішення практичних завдань щодо документального оформлення та організації обліку готельних послуг	Виконання практичних завдань	
	Самостійна робота		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	
ТЕМА 7.	Аудиторна робота		
	Лекція 7. Організація обліку діяльності в ресторанному бізнесі	Активна робота	
	Практичне заняття 7. Вирішення практичних завдань щодо визначення порядку калькулювання вартості страв в ресторанному господарстві Контрольна робота	Виконання практичних завдань	10
	Самостійна робота		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	
ТЕМА 8.	Аудиторна робота		
	Лекція 8. Організація обліку діяльності страхових компаній	Активна робота	
	Практичне заняття 8. Вирішення практичних завдань щодо визначення порядку виплати страхових платежів при настанні страхового випадку	Виконання практичних завдань	
	Самостійна робота		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	
ТЕМА 9.	Аудиторна робота		
	Лекція 9. Організація обліку діяльності побутових та супутніх послуг	Активна робота	
	Практичне заняття 9. Вирішення практичних завдань щодо визначення особливостей організації обліку салону краси, фотоательє, агентства домашньої прислуги	Виконання практичних завдань	10

	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, підготовка наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	
	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція 10. Організація обліку інших видів діяльності	Активна робота	
ТЕМА 10.	Практичне заняття 10. Вирішення ситуаційних завдань щодо юридичного, маркетингового, управлінського консалтингу	Виконання практичних завдань	20
	Колоквіум		
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, здавання наукової роботи	Перевірка домашнього завдання	10
Іспит			60
Усього			100

Рекомендована література

Основна

1. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності. Підручник – К.: Центр учбової літератури, 2022. – 282 с.
2. Загородній А. Г., Яремко І. Й., Пилипенко Л. М., Мороз А. С. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності. Підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 320 с.

Додаткова

3. Добрава Н.В. Осипова М.М. Основи бізнесу: навчальний посібник – Одеса: Бондаренко М. О. 2018. – 305 с.
4. Організація роботи закладів ресторанного господарства. Податки & бухоблік, золотий фонд. URL : <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/golden/g-03/article-1706.html>
5. Організація бухобліку Авторський колектив Видавничого будинку "Фактор" Х. : Фактор, 2018. 95 с.
6. Леня В.С., Сидоренко О.О. Облік і аудит у страхових організаціях. Навчальний посібник. — 3-тє вид., випр. і доповн. /За ред. Леня В. С. — Київ: Каравела, 2018. — 460 с.
7. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. М 48 Страхування : навчальний посібник. - Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. - 307с.
8. Чабанюк О.М., Кузьмінська К.І. Облік і оподаткування у торгівлі та підприємствах ресторанного бізнесу: Навчальний посібник К. : Алерта, 2019. 214 с.
9. Плетос С.В. Облік та аудит у туристичній сфері : конспект лекцій, Одеса, ОДЕКУ, 2020. 131 с.
10. Коркуна О., Холявка В., Демічковський А., Боратинський О., Кулик О., Піхур О. Організація готельного господарства: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» денної та заочної форм навчання. Львів : Видавництво «Добра справа», 2019 -224ст.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

11. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
12. Державна податкова служба України. Офіційний портал URL : <https://tax.gov.ua>
13. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
14. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система) URL : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=1812>